

CUPRINS

<i>Să ne reamintim!</i>	4
-------------------------------	---

ÎNVĂȚĂM SĂ NE COMPORTĂM!

<i>Ce băiat!</i> , după Octav Pancu-Iași	8
--	---

<i>Cel mai bun prieten</i> , după Victor Sivetidis	12
--	----

<i>Recapitulare (1)</i>	15
-------------------------------	----

<i>Recapitulare (2)</i>	19
-------------------------------	----

CĂLĂTOR PE ARIPILE IMAGINAȚIEI

<i>Aventurile lui Habarnam</i> , după Nikolai Nosov	21
---	----

<i>Vrăjitorul din Oz</i> , după Lyman Frank Baum	26
--	----

<i>Recapitulare (1)</i>	31
-------------------------------	----

<i>Recapitulare (2)</i>	33
-------------------------------	----

BUN VENIT, PRIMĂVARĂ!

<i>Cuibul de păsărele</i> , după Cezar Petrescu	37
---	----

<i>Buburuza</i> , după Eugen Jianu	42
--	----

<i>Recapitulare (1)</i>	47
-------------------------------	----

<i>Recapitulare (2)</i>	49
-------------------------------	----

COPILĂRIA, CEA MAI FRUMOASĂ VÂRSTĂ

<i>Cheile</i> , după Tudor Arghezi	51
--	----

<i>Întâlnire în lumea cărților</i>	56
--	----

<i>Recapitulare (1)</i>	60
-------------------------------	----

<i>Recapitulare (2)</i>	62
-------------------------------	----

<i>Recapitulare semestrială (1)</i>	64
---	----

<i>Recapitulare semestrială (2)</i>	67
---	----

<i>Recapitulare semestrială (3)</i>	70
---	----

ÎNVĂȚĂM SĂ NE COMPORTĂM!

Ce băiat!

după Octav Pancu-Iași

• Înțelegerea textului •

1 Completează cu informații din text.

- Locul (unde?)** : Întâmplarea se petrece într-un _____ în mișcare.
- Timpul (când?)** : Când tramvaiul porni din stație, un băiat _____ înăuntru printre ușile care se _____ . El se repezi spre singurul _____ liber. Erau mulți călători care stăteau _____ .
- Personajele (cine?)** : Un om _____ intră în vorbă cu o _____
- Acțiunea (ce fac?)** : încărcată cu o _____ grea.
- Ei erau mirați de _____ băiatului. Femeia îl întrebă dacă _____ .
- Băiatul răspunse _____ și continuă _____ .
_____ . *afirmativ/negativ*

2 Enumeră două abateri ale băiatului de la regulile de călătorie într-un mijloc de transport în comun.

3 Spune-ți părerea!

- a) Ce putea să i se întâmple băiatului?
b) De ce s-a repezit spre singurul scaun liber?

4 Bifează explicațiile potrivite.

- Își făcu loc dând din coate:
 se strecură politicoș înaintă înghesuindu-se
- Cei doi călători erau mirați de:
 sănătatea băiatului comportamentul acestuia
- Întrebarea femeii este:
 blândă și binevoitoare rece și severă

5

Scrive cuvintele cu sens opus celor date. Încercuiește apoi trăsăturile băiatului.

✿ Băiatul este:

- distrat ≠ _____
- politicoș ≠ _____
- îndrăzneț ≠ _____
- educat ≠ _____

6

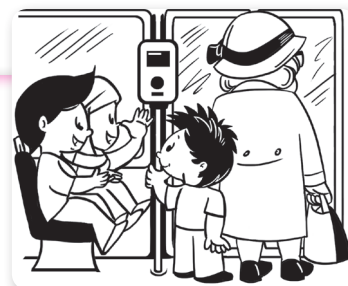
Argumentează dacă însușirile următoare i se potrivesc personajului.

- ascultător ⇄ _____
- egoist ⇄ _____
- bolnav ⇄ _____

7

Ce crezi? Motivează.

- Când a răspuns, băiatul o privea pe doamna care îl întrebase? De ce?
- De ce a privit tot timpul pe fereastră?

În autobuz

Ionuț și bunica lui urcă în autobuzul aglomerat. Bunica încearcă să se strecoare printre călători.

- Hai, Ionuț, să avansăm de lângă ușă!
- Stai, mamaie, unde te înghesui așa? se răstește supărat un tânăr de liceu.
- Nu mă înghesui, tinere! Vreau să ajung la balustradă ca să mă țin. Altfel, cădem la prima frână a șoferului.

Bunica ajunge să se țină de bară. Ionuț vine și el lângă aparatul de compostat bilete.

Pe cele două scaune din fața lor stau o fată și un băiat de gimnaziu. Vorbesc și râd zgomotos, făcând „mișto” cu alți doi colegi aflați în picioare lângă ei. Nu le pasă de nimeni și de nimic.

De pe bancheta din spatele lor, se ridică un domn și o invită pe bunică:

- Pofțiți aici, doamnă! Eu cobor în curând.
- Vă mulțumesc mult. Ionuț, dă-mi ghiozdanul să îl țin eu.

Deodată se aude o voce chiar în apropierea ușilor: „Biletele la control, vă rog!” Cei doi elevi gălăgioși amuțesc și fac fețe-fețe.

- Ce reguli de comportament civilizată nu au fost respectate?
- Poți da un exemplu de comportare politicoasă?

• Cercetarea textului •

1

Prin titlul povestirii urmat de semnul exclamării autorul exprimă:

- admirație
- reproș
- dezaprobare
- mirare

2

Scrive cuvintele sau grupurile de cuvinte cu sens asemănător din text.

a) se năpusti – _____ b) *grupurile de cuvinte*

pasager – _____

se strecură – **își făcu loc**

brusc – _____

începu discuția – *intră în* _____

ciudat – _____

îl atenționează – _____ *pe umăr*

3

Transcrie din text două cuvinte care arată înțelegerea călătorilor față de băiat:

4

Scrive „multe“!

suferind tramvai ușă gest pungă umăr fereastră

suferinzi _____

5

Modifică termenii colorați și completează spațiile.

tramvai **nou**

scaun **liber**

om **curios**

pahar **gol**

ușă _____

banchetă _____

femeie _____

sticlă _____

6

Alcătuiește câte o propoziție cu două dintre grupurile de cuvinte de la exercițiul anterior.

7

Completează cuvintele lipsă.

„Altfel cum ar putea să stea pe scaun, în timp ce noi _____ .“

8

Scrive în semnele de punctuație corespunzătoare și explică oral de ce le-ai folosit.

Andrei îi spuse bunicului

– Bună ziua bunicule

– Bună să-ți fie inima nepoate Ai venit pe la noi

– Da bunicule Nu am mai fost de mult. Mi se făcuse tare dor de tine și de bunica

– Fii bine venit Povestește-mi Cum este la noua școală

– Bine bunicule Mi-am făcut trei prieteni George Mihai și David

– Felicitări dragul bunicului Ești un băiat norocos

Nicu
(fragment)

după Ion Agârbiceanu

Bine face că se ascunde între pomi casa lui Nistor; nu ar avea ce arăta decât pereții scofâlciți.

Ion Nistor avea cinci feciorași care îi ajutau la muncă la câmp. Acasă sub zece ani mai avea patru: tot băieți și ăștia. Nicio fată nu se ivi între atâția. Și, Doamne, ce lipsă ar mai fi avut nevasta lui Nistor, Măriuța, de-o fată, să-i ajute în casă, la fiert, la spălat rufe, la grija de copiii mai mici.

O căinau pe Măriuța vecinele, clătînând din cap.

Nicu, cel de-al șaselea fecioraș al lui Nistor, abia împlini cinci ani și începu să-i sară în ajutor mamei sale la multe treburi. A văzut cât era de necăjită, veșnic cu câte un copil mic în brațe sau în leagăn. De cum trecu de cinci ani, începu să-i sară în ajutor.

– Las' că-l legăn eu, mamă!

– Las' că merg eu după apă, mamă!

– Ce să mă știu face? Nu mai avem nici gaz, nici sare și plângăcea ăsta nu mai tace, să pot merge cu el să cumpăr.

– Mă duc eu, mamă!

– Te duci tu! Cum să te duci, că nici nu știu singur unde-i prăvălia.

– Am fost o dată cu dumneata și știu.

– Dar nu știi nici cumpăra.

– Ba știu. Iaca așa zic: să faci bine să-mi dai sare de trei creițari și gaz de cinci.

Mamă-sa zâmbi luminată: așa ceruse ea când îl luase mai întâi pe Nicu la prăvălie cu ea. Uite că nu uitase. Bun cap are!

Copilul, după ce mai cresc, era tot cu ochii după mamă-sa: cum i-ar putea ajuta? O vedea slăbită, ostenită de multe ori, trudită rău. El făcea asemănare între ea și tatăl său cu frații mai mari care veneau de la lucru seara și așteptau nepăsători cina. Erau trudiți și ei, dar nu ca mamă-sa care, de vreun ceas, cu cel mic în brațe se învârtea în tindă, în jurul focului.

Nicu era gata să sară oriunde putea face și el ceva, așa că, trecut de opt ani acum, mamă-sa se putea lăuda la toate vecinele:

– Păi da! Aș fi voit să am și o fată, dar dacă

n-am, ce să fac? Mi l-a dat în schimb Dumnezeu pe Nicu.

– E săritor, nu zic, îl văd și eu. Dar tot nu-i ca o fată. La mâncare, la spălat haine, la tors, la cusut tot singură rămâi.

Nicu parcă i-ar fi ghicit gândurile rele ale vecinei și într-o seară mamă-sa se trezi cu el cu furca în cingătoare și torcând.

Izbucni în râs.

– Numai asta ar mai trebui, Nicule! Dă-o focului de furcă, nu-i pentru băieți.

Vorbind, se apropie de copil, se uită la torsul de pe fus – ajunsese rotofei fusul – și zise mirată:

– Păi, nici nu torci rău, Nicule!

– De ce să nu torc bine? Că nu-i cine știe ce lucru mare. Dumneata nu prea ai vreme de tors, dar eu am destulă.

– Am spus eu că tu ești mâna mea dreaptă, Nicule, și n-am greșit, zicea Măriuța bucuroasă, numărând ghemele. Dar la vecine nu s-a lăudat niciodată cu isprava asta a lui Nicu.

Tatăl său și frații mai mari se mirau văzându-l că se pricepe la atâtea lucruri, dar nu-i spusese o dată o vorbă de laudă: ce făcea el era lucru pentru fete, nu pentru feciori.

Mila și dragostea asta față de ea, Măriuța nu o simți, nici nu o văzu de la niciunul din copiii ei.

Într-o zi, Măriuța dădu peste el muncindu-se cu rufele din copaie.

– Nu! Asta nu, odată cu capul, Nicule! Nu, dragă, nu! Lasă-le în păcate de haine. Asta-i lucru greu!

Ea-l trase de lângă copaie, îl îmbrățișă, îl sărută, și deodată izbucni în plâns.

– Ce te doare, mamă? o întrebă el punând mâna înăsprită de spălat pe mâneca mamei sale. Ce te doare?

– Inima! Inima mă doare, Nicule.

Încetă din plâns și începu să-l sărute pe Nicu cu patimă.

– Dragul meu! Mâna mea cea dreaptă!

🦋 Cum este comportamentul lui Nicu? Descrie-l folosind 2-3 însușiri.

🦋 Numai o femeie poate face anumite treburi? Sau numai un bărbat altele? De ce nu s-a lăudat Măriuța că Nicu torcea?

Cel mai bun prieten

după Victor Sivetidis

• Înțelegerea textului •

1

Barează răspunsul incorect.

- Personajele sunt: ● băiatul ● mama ● tatăl
- Băiatul: ● avea multe jucării;
 - se plictisea repede de ele;
 - le dăruia prietenului său;
 - le arunca.
- Tatăl: ● îi cumpăra mereu alte jucării;
 - i-a oferit o carte;
 - i-a dăruit o cutie cu plastilină.
- Băiatul a descoperit:
 - un nou tovarăș de joc;
 - un nou joc;
 - cel mai bun prieten.

2

Spune-ți părerea! Încercuiește explicația potrivită.

- a) Băiatul se plictisea repede de jucării, pentru că:
- avea prea multe;
 - primea repede altele noi;
 - nu avea un tovarăș de joacă.
- b) Tatăl îl ajuta cumpărându-i noi jucării?
- Da/Nu, deoarece: ● băiatul se plictisea la fel de repede;
- căuta o jucărie potrivită pentru fiul lui;
 - nu putea să-l refuze.
- c) Crezi în promisiunea făcută de băiat tatălui?
- Da/Nu, deoarece: ● mai făcuse probabil aceeași promisiune;
- era un copil răsfățat;
 - se străduia să se schimbe.
- d) „Cel mai bun prieten“ al băiatului a devenit munca, fiindcă:
- plastilina îl atrăgea să modeleze noi obiecte;
 - îi stârnea interesul (curiozitatea) să lucreze și mai mult;
 - nu se mai plictisea.

3

Răspunde și motivează.

- a) Obiectele realizate de copil din plastilină erau:
- simple ○ din ce în ce mai complicate, mai bine lucrate
- b) Cum ți se pare exprimarea băiatului: „Tăticule, vreau o jucărie nouă!“?
- rugăminte ○ cerere ○ poruncă ○ solicitare
 - politicoasă ○ autoritară ○ blândă ○ obișnuită

deoarece băiatul _____

4 Pune în ordine ideile și povestește oral întâmplarea.

- Băiatul descoperă plăcerea muncii.
- Un băiat se plictisea ușor de jucăriile sale.
- El îi cere tatălui o nouă jucărie.

5 Alege trăsăturile potrivite.

- cuminte blând poruncitor răbdător modest răsfățat înțelegător aspru
- nerăbdător neatent

BĂIATUL

TATĂL

• Cercetarea textului •

1 Transcrie din text:

- a) cuvinte care exprimă lucruri: _____
- b) două cuvinte „alintate“: _____

2 Unește cuvintele care au același sens.

- a se plictisi
- repede
- cuminte
- mereu
- prieten
- a cumpăra
- a arunca
- muncă
- a găsi

- activitate
- totdeauna
- a lua
- a azvârli
- a se sătura
- a descoperi
- iute
- amic
- liniștit

3 Scrie cuvintele cu sens opus.

- multe _____
- a păstra _____
- a întreba _____

4 Completează cu alte cuvinte înrudite.

Model: a cumpăra – *cumpărător, cumpărat, necumpărat, cumpărături*

prieten: _____

5 Alintă cuvintele următoare:

- copil _____
- băiat _____
- jucărie _____
- cutie _____

- măr _____
- casă _____
- grădină _____
- joc _____

jucărie → _____ pădărie → _____ farmacie → _____
 cutie → _____ prostie → _____ prăvălie → _____
 copil → _____ măr → _____ balon → _____
 pui → _____ ochi → _____

Joc de rol

Munca, un bun prieten

Băiatul privi lung spre creatura mică și neastâmpărată.

– Cine ești tu?

– Sunt munca.

– Serios? Nu am auzit de tine.

– De-asta am venit. Să mă joc cu tine.

– Uite ce mi-a adus tata: o cutie cu plastilină! spuse băiatul cam dezamăgit.

– Grozav! Să vezi câte modele o să inventăm. Hai să facem un fruct! Eu aleg o pară. Ce culoare de plastilină iau?

– Galben.

– Ai ghicit! Mie îmi plac perele galbene și zemoase. Încep să o modelez. Tu ce alegi?

– Un măr... roșu. E cel mai bun. Stai, să fac și eu mărul.

– Te aștept... Ai modelat frumos mărul! Acum ce vrei să mai faci?

– Un animal... Un puișor pufos.

– Foarte bine. Eu doresc o veveriță jucăușă.

După o oră, musafira îi spuse:

– Trebuie să plec. Dar tu poți să mai lucrezi ceva. O să-mi arăți mâine.

– Vii, sigur?

– Da, pe cuvânt. Mâine lucrăm mai mult. O să vezi.

Proverbe

❁ Decât multe și toate rele, mai bine una și bună.

❁ Cei mulți n-așteaptă pe cei puțini.

❁ Munca lungește viața, iar lenea o scurtează.

❁ Muncește la tinerețe, ca să ai la bătrânețe.

❁ Munca e blagoslovită;

Când te ții de ea, ai pită.

❁ Prin muncă și stăruință

Vei ajunge la dorință.

Mini-dicționar

blagoslovită – binecuvântată

pită – pâine

stăruință – perseverență

🦋 **Încercuiește în proverbe cuvintele cu sens opus.**

🦋 **Completează ideile, utilizând proverbele date.**

Dacă muncești: • ai cu ce trăi (ai ce mânca).

• îți îndeplinești _____

• îți prelungești _____

• ai liniște la _____

Recapitulare (1)

🌸 **Recitește textul „Cele patru piersici“.**

1

Notează cu același număr cuvintele cu înțeles asemănător.

- pune la încercare (la probă) testează harnic sfătuiește
 încearcă povățuiește gospodar

2

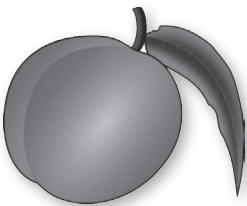
Barează răspunsurile care nu se potrivesc.

◆ Un țăran a vrut să-și pună copiii la încercare:

- ca să afle ce gândesc;
 ca să îl aleagă pe cel mai bun dintre ei;
 ca să descopere ce fire au.

◆ Fiul cel mare va fi gospodar pentru că:

- a plantat sâmburele; nu a vrut să arunce fără folos sâmburele;
 s-a gândit să obțină un piersic; s-a gândit să-i facă o bucurie tatălui său.

◆ Al doilea s-a dovedit nepăsător deoarece:

- a aruncat sâmburele;
 s-a gândit numai la plăcerea de a mânca piersica;
 nu s-a gândit deloc la viitor;
 s-a arătat gospodar.

◆ Al treilea fecior vânduse piersica pentru că:

- nu îi plăcea; avea calități de negustor; voia să câștige bani.

◆ Mezinul putea să fie un prieten adevărat fiindcă:

- îi oferise fructul unui prieten bolnav;
 avea un suflet bun și generos;
 era isteț, păstrase fructul ca să îl mănânce mai târziu.

3

Numerotează în ordine episoadele întâmplării.

- Răspunsul mezinului și reacția tatălui.
 Tatăl își pune la probă fiii.
 Răspunsurile celor trei fii și reacțiile tatălui.

4 Completează schema. Povestește oral urmărind schema. Dacă ai emoții, imaginează-ți că îi povestești unui prieten bun.

TATĂL și-a pus fiii la încercare.

	FIU 1	FIU 2	FIU 3	FIU 4
Ce a făcut?	_____	a aruncat sâmburele	_____	a dăruit piersica
Reacția tatălui	_____	_____	s-a îngrijorat, l-a sfătuit	a plâns (de bucurie)
De ce? (Concluzia)	<i>Fiul va fi gospodar.</i>	<i>Fiul este nepăsător.</i>	<i>Fiul prețuiește prea mult _____</i>	_____

5 Ce obține fiecare dintre băieții? Scrie sub fiecare imagine fiul potrivit.

6 Spune-ți părerea! Care dintre explicațiile următoare reprezintă învățătura povestirii?

„Nu toate sunt de vânzare în viață.” înseamnă:

- ☆ că obiectele cumpărate aduc fericire;
- ☆ să câștigăm cât mai mulți bani;
- ☆ că banii nu sunt cei mai importanți în viață;
- ☆ să apreciem și calitățile sufletești ale oamenilor;
- ☆ să prețuim ceea ce este valoros în viață, lucrurile care nu pot fi cumpărate cu bani.

7 Enumeră trei lucruri pe care le apreciezi în viața ta. Folosește semnul de punctuație „:”.

Completează spațiile folosind cuvintele din casetă.

Tatăl este _____ și înțeleghător față de toți fiii săi. Fiecare dintre băieți are calitățile și _____ lui. Tatăl vrea să vadă cum procedează fiecare dintre ei pentru a le da _____ potrivit. El consideră _____ și bunătatea lucruri foarte valoroase. Este _____ că mezinul le prețuiește.

*fericit
sfatul
defectele
iubitor
prietenia*

Ordonează cuvintele și citește trei proverbe despre prietenie.

- cumpără bani se Prietenul nu cu
- defectele lui prietenul cu Să îți iubești
- e mai rău dușmani A fi decât lipsit de a avea prieteni

- Pentru dramatizarea poveștii, poți folosi câteva dintre formulările și sugestiile următoare:

„– Dragii mei feciori, .../ Spune-mi, băiete, ...“

- Bravo, vei fi un gospodar priceput/ de ispravă!
- Ai grijă, nu aștepta ca lucrurile să îți pice din cer!
- Nu uita, băiete! Unele lucruri nu se pot cumpăra.
- Ai înțeles că prietenia e neprețuită. Să te bucuri de prietenii tăi!

Scrive cuvintele cu sens opus.

- **gospodar** ≠ **leneș**
- a vinde ≠ _____
- a da ≠ _____
- bolnav ≠ _____
- a se întrista ≠ _____
- bucuros ≠ _____

Observă! Grupează prin încercuire cuvintele cu înțeles asemănător.

Subliniază cu albastru cuvintele pe care le folosești când vorbești cu prietenii.

Subliniază cu roșu cuvintele întâlnite mai des în cărți.

zâmbește

a zis

a grăit

s-a întristat

am dat

a azvârlit

surâde

a rostit

a spus

s-a mâhnit

am oferit

am dăruit

a aruncat

Transformă după model: **pachet** ⇨ **împachetat**.

piatră ⇨ _____

tristețe ⇨ _____

bogat ⇨ _____

bujor ⇨ _____

pădure ⇨ _____

frate ⇨ _____

spaimă ⇨ _____

braț ⇨ _____

Clubul de lectură

Banul muncit

după Alexandru Mitru

Trăia odată un om tare harnic, pe nume Petcu. Avea Petcu un fecior, Iliuță. Cât era ziua de mare, Iliuță dormea. Într-o zi, Petcu l-a chemat pe Iliuță și i-a zis:

– De mâine să mergi la lucru și să nu te întorci până nu ai să câștigi un galben.

A plecat Iliuță. S-a făcut că muncește un timp. Apoi i-a cerut mamei sale un galben.

– Ehei, tătucă, abia mai pot să merg. Am muncit mult. Și iată banul muncit.

Părintele a luat banul și l-a aruncat în foc spunând:

– Acesta nu e ban câștigat de tine!

Apoi l-a privit drept în ochi pe fiul său, pe Iliuță. Flăcăul a tăcut, a privit în jos.

– Minciuna-i gogoneață, măi băiete. Să nu te-ntorci până nu vei aduce un galben câștigat de tine! grăiește tatăl cu blândețe.

Da-n ochii lui nu e decât durere! Și-alături se ivește mâhnită mama. Ce slabi sunt amândoi!

Cum a putut să mintă așa fără rușine? Cum nu i-a fost milă de ei?

Îi vin lacrimi în ochi lui Iliuță. Ar vrea să cadă în genunchi, să le ceară iertare.

A plecat Iliuță. S-a apucat de muncă. Pe la sfârșitul lunii se întoarce acasă.

– Te uită, tată! zice Iliuță, și îi întinde un galben cu zimții noi.

Tatăl îl cântărește în palmă și se pregătește să îl azvârle în foc.

– Nu, tată, începu să strige Iliuță, nu-l arunca! E galben muncit!

Fața tatălui se luminează.

– Acum știu că rostești adevărul. De bani străini nu-ți pare niciodată rău, dar de ăsta care-i dobândit din truda ta, vezi cum te doare inima, vezi cum îți pare rău, măi Iliuță?

– Așa-i banul muncit! adăugă mama. Îl prețuiești cu-adevărat, măi copile.

 Ai încercat și tu o dată să câștigi niște bani munciiți de tine?

 Crezi că are dreptate tatăl lui Iliuță? Motivează.

Reține!

Povestirea populară se transmite din om în om și conține învățăminte, sfaturi. Este o sursă de înțelepciune din popor.

Povestirea „Cele patru piersici“ ascunde un înțeles adânc. Fiecare lucru are valoarea lui. Nu este bine să ne gândim numai la noi și la prezent. Trebuie să chibzuim la viitor și la ceilalți. Aceasta este adevărata măsură a omeniei și a prieteniei.